

opusdei.org

Duchovná vnímavosť seniorov chráni svet od narkózy

Katechéza o starobe (5): Pri generálnej audiencii 30. marca Svätý Otec zdôraznil úlohu starých ľudí odovzdávať svoju duchovnú vnímavosť mladšej generácii a tak ju uchrániť pred znecitlivením.

06.10.2022

Ako biblický úvod ku katechéze zaznel úryvok z Lukášovho evanjelia:

„V Jeruzaleme žil vtedy muž menom Simeon, človek spravodlivý a nábožný, ktorý očakával potechu Izraela, a Duch Svätý bol na ňom. Jemu Duch Svätý vyjavil, že neumrie, kým neuvidí Pánovho Mesiáša. Z vnuknutia Ducha prišiel do chrámu. A keď rodičia prinášali dieťa Ježiša, aby splnili, čo o ňom predpisoval zákon, vzal ho aj on do svojho náručia a velebil Boha slovami: 'Teraz prepustíš, Pane, svojho služobníka v pokoji podľa svojho slova, lebo moje oči uvideli tvoju spásu'.“ (Lk 2,25-30)

Drahí bratia a sestry, dobré ráno!

Na našej ceste katechéz na tému staroby sa dnes pozrieme na nežný obraz vykreslený evanjelistom svätým Lukášom, ktorý zobrazuje dve postavy seniorov, Simeona a Annu. Ich zmyslom života pred odchodom z tohto sveta je očakávanie Božieho navštívenia. Čakali, že ich príde navštíviť Boh,

teda Ježiš. Simeon z vnuknutia Ducha Svätého vie, že nezomrie skôr, ako uvidí Mesiáša. Anna každý deň navštevuje chrám a venuje sa tam službe. Obaja rozpoznávajú prítomnosť Pána v dieťati Ježišovi, ktorý ich dlhé čakanie napĺňa útechou a rozjasňuje im odchod zo života. Ide tu o scénu stretnutia s Ježišom a o rozlúčku.

Čo sa môžeme naučiť od týchto dvoch postáv starších ľudí plných duchovnej vitality?

Predovšetkým sa dozvedáme, že vernosť čakania *cibrí zmysly*. Veď ako vieme, Duch Svätý robí práve to: *osvecuje zmysly*. V starobylom hymne *Veni Creator Spiritus*, s ktorým aj dnes vzývame Ducha Svätého, hovoríme: «*Accende lumen sensibus*», osviet nás, ducha posilňuj. Duch je toho schopný: cibrí zmysly duše napriek limitom a poškodeniam zmyslov tela. Staroba tým či iným

spôsobom oslabuje citlivosť tela:
človek menej vidí, menej počuje...
Predsa však, staroba, ktorá sa
vycvičila v očakávaní návštevy Boha,
nepremešká jeho príchod. Naopak,
bude ešte pripravenejšia ho zachytiť,
bude mať viac vnímavosti na prijatie
Pána, keď bude prechádzať okolo.

Nezabúdajme, že kresťanským
postojom je byť pozorným na Pánove
návštevy, pretože Pán prechádza
naším životom prostredníctvom
inšpirácií, s pozvaním byť lepšími. A
svätý Augustín hovorieval: „Bojím sa
Boha, keď ide okolo“ – „Ako to, bojíš
sa?“ – „Áno, bojím sa, že si to
nevšímam a nechám to prejsť.“
Duch Svätý je ten, kto pripravuje
naše zmysly, aby sme pochopili, kedy
nás Pán navštevuje, ako to urobil so
Simeonom a Annou.

Dnes to potrebujeme viac než
kedykoľvek predtým: potrebujeme
starobu obdarenú živými duchovnými

zmyslami a schopnú rozpoznať Božie znamenia, ba dokonca to Božie Znamenie, ktorým je Ježiš. Je to znamenie, ktoré nás stavia do krízy, a to vždy: Ježiš nás stavia do krízy, pretože je «znameníím, ktorému budú odporovať» (Lk 2,34) - avšak takým, ktoré nás naplňa radosťou. Pretože kríza nemusí nevyhnutne prinášať smútok, nie: byť v kríze a slúžiť Pánovi často prináša pokoj a radosť.

Anestézia duchovných zmyslov - a toto je zlé - anestézia duchovných zmyslov pri vybudení a závrate telesných zmyslov je rozšíreným syndrómom v spoločnosti, ktorá si pestuje ilúziu večnej mladosti, a jej najnebezpečnejšou črtou je, že je väčšinou nevedomá. Človek si neuvedomuje, že je pod narkózou. A toto sa stáva: stávalo sa to tak vždy a deje sa to aj v našich časoch. Zmysly sú znecitlivené, nerozumejú, čo sa deje; vnútorné zmysly, zmysly ducha

na chápanie prítomnosti Boha či prítomnosti zla, sú znecitlivené, nerozlišujú.

Keď stratíš citlivosť hmatu alebo chuti, všimneš si to okamžite.

Naopak citlivosť duše, tú môžeme dlho ignorovať, môžeme žiť bez toho, aby sme si uvedomili, že sme stratili citlivosť duše. Netýka sa len pamätania na Boha či na náboženstvo. Necitlivosť duchovných zmyslov sa týka súcitu a ľútosti, hanby a výčitiek, vernosti a oddanosti, nehy a cti, vlastnej zodpovednosti a žiaľu nad druhými.

Je to zvláštne: necitlivosť ti nedovolí chápať súcit, nedovolí ti pochopiť ľútosť, nedovolí ti pocítiť hanbu alebo výčitky svedomia za urobenie niečo nepekného. Je to tak: znecitlivené duchovné zmysly všetko zamútia a človek duchovne necíti veci tohto druhu. A staroba sa stáva takpovediac prvou stratou, prvou

obeťou tejto straty citlivosti. V spoločnosti, ktorá si cvičí predovšetkým citlivosť na pôžitok, to nemôže byť ináč, než že dôjde k strate pozornosti voči krehkým ľuďom a zavládne konkurencia kto zvíťazí. A takto sa stráca citlivosť.

Samozrejme, rétorika inklúzie je rituálnou formulkou každého politicky korektného prejavu. Zatiaľ však neprináša skutočnú nápravu toho, čo sa v medziľudskej praxi považuje za normále: kultúra sociálnej citlivosti sa len sotva rozvíja. Nie: duch ľudského bratstva – mocnú výzvu k jeho obnove som si uvedomil ako nevyhnutnú – je ako odložené šaty, vystavené na obdiv, to áno, ale... v akomsi múzeu. Vytráca sa ľudská vnímavosť, strácame sa tieto hnutia ducha, ktoré nás robia ľudskými.

Je pravda, že v reálnom živote môžeme s dojímavou vďačnosťou

pozorovať mnohých mladých ľudí, ktorí sú schopní naplno si ctiť toto bratstvo. Práve tu však spočíva problém: existuje skartovanie, zavinené skartovanie, medzi svedectvom tejto životodarnej sociálnej nehy a konformizmom, ktorý núti mladosť prezentovať sa úplne iným spôsobom. Čo môžeme urobiť, aby sme preklenuli tento rozdiel?

Z príbehu Simeona a Anny, ale aj z iných biblických príbehov o starobe vnímavej na Ducha Svätého, vychádza skryté usmernenie, ktoré si zasluhuje, aby sme ho dali do popredia. V čom konkrétne spočíva to zjavenie, ktoré roznieti vnímavosť Simeona a Anny? Spočíva v rozpoznaní, že v dieťati, ktoré nesplodili a ktoré vidia po prvýkrát, je neklamné znamenie Božej návštevy. Oni prijímajú, že *nie sú protagonistami, ale len svedkami*. A keď niekto akceptuje, že nebude

protagonistom, ale zapojí sa ako svedok, vec sa darí: tento muž či žena zdarne dozrieva.

Ak však chce byť neustále protagonistom, nikdy nedozrie na tejto ceste k plnosti staroby. Božie navštívenie sa nepretavuje do života tých, ktorí chcú byť vždy protagonistami a nikdy nie svedkami, neprivádza ich na scénu ako záchrancov: Boh sa nestelesní v ich generácii, ale v generácii, ktorá má prísť. Strácajú ducha, strácajú vôľu žiť zrelo a – ako sa tomu bežne hovorí – žijú povrchno.

Je to veľká generácia povrchných ľudí, ktorí si nepripustia *cítiť* veci s vnímavosťou ducha. Prečo si to však nepripustia? Čiastočne z lenivosti a čiastočne preto, že to už nedokážu: stratili ju. Je zlé, keď civilizácia stratí duchovnú vnímavosť. Naopak je krásne, keď nájdeme seniorov ako Simeon a Anna, ktorí si zachovávajú

túto citlivosť ducha a sú schopní chápať rôzne situácie, tak ako títo dvaja porozumeli situácii, ktorú mali pred očami, že ide o ukázanie sa Mesiáša.

Nijako sa neroztrpčujú ani nežalujú, že sú v tomto statickom stave.

Naopak, je to veľké dojatie a veľká útecha, keď sú duchovné zmysly ešte živé. Pohnutie a útecha môcť vidieť a ohlasovať, že dejiny ich generácie nie sú stratené alebo premárnené, práve vďaka udalosti, ktorá nadobúda podobu a ukazuje sa v generácii, ktorá nasleduje. A to je to, cíti starý človek, keď sa s ním prídu rozprávať jeho vnúčatá: cíti ako ožíva. „Ach, môj život je ešte stále tu“.

Je tak veľmi dôležité prichádzať za staršími ľuďmi, tak dôležité im načúvať. Je veľmi dôležité sa s nimi rozprávať, aby sa dialo toto odovzdávanie civilizácie, toto odovzdávanie zrelosti medzi

mladými a starými. Takto sa naša civilizácia posúva vpred zrelým spôsobom.

Len duchovná staroba môže vydávať toto svedectvo, pokorné a oslňujúce, ktoré jej dáva autoritu a schopnosť byť príkladom pre všetkých. Staroba, ktorá si vypestovala citlivosť duše, *uháša každú zášť medzi generáciami*, každú nevraživosť, každú výčitku, že Boží príchod je až v tej ďalšej generácii, ktorá nastupuje s odchodom tej vlastnej. A práve toto sa deje u starého človeka, ktorý je *otvorený*, vo vzťahu k *otvorenému* mladému človeku: on odchádza zo života, avšak odovzdávajúc - v úvodzovkách - svoj vlastný život novej generácii. A toto je tá rozlúčka Simeona a Anny: „Teraz môžem ísť v pokoji“.

Duchovná vnímavosť pokročilého veku dokáže dôveryhodným a definitívnym spôsobom odstrániť

konkurenciu a konflikt medzi generáciami. Táto vnímavosť to prekonáva: seniori s touto citlivosťou prekonávajú konflikty, idú ďalej, idú k jednote, nie ku konfliktu. Toto je určite nemožné ľuďom, no je to možné Bohu. A dnes to tak veľmi potrebujeme, citlivosť ducha, zrelosť ducha, potrebujeme múdrych seniorov, zrejých duchom, ktorí nám dodajú nádej do života!

*(Preklad: Slovenská redakcia
Vatikánskeho rozhlasu - Vatican
News)*

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sk-sk/article/duchovna-vnimavost-
seniorov-chrani-svet-od-narkozy/](https://opusdei.org/sk-sk/article/duchovna-vnimavost-seniorov-chrani-svet-od-narkozy/)
(22.03.2026)